

Dimény Patrícia

A ZENE (AMI) MEGMENT

Maga Maria Augusta von Trapp sem gondolta volna, hogy a több mint hetvenhat évvel ezelőtt megjelent *The Story of the Trapp Family Singers* című memoárja világsikert arat majd a Broadway-en.

A memoárból előbb 1956-ban film készült *The Trapp Family* címen, majd 1959-ben a híres Rodgers és Hammerstein színházi alkotópáros (Richard Rodger zenei kompozitőr és Oscar Hammerstein dalszövegíró, dramaturg) színre vitte a *The Sound of Music* (A muzsika hangja) című musicalt, amelyet a Broadway-en mutattak be. A nagy sikerű musical filmadaptációját 1965-ben láthatta először a nagyrémű. Az évek múltával pedig számos tévés (*Trapp Ikka Monogatari*, 1991-es japán animációs sorozat, vagy a 2013 – 2015-ös *The Sound of Music Live* televíziós produkció) és színházi (*The Sound of Music*, 2017, Innovative Arts stage musical) adaptáció látott és lát napvilágot.

A Csíki Játékszín musical-repertoárja igen széles skálán mozog, nem véletlen, hogy a *Muzsika hangja* sem maradhatott ki a gyűjteményből. *A hegedűs a háztetőn*, *az Amadeus* és a *Valahol Európában* után, ettől az évadtól kezdődően a közönségnek lehetősége van megtekinteni Szenteczki Zita (m. v.) rendezésében a Trapp család bájos, izgalmas és magával ragadó történetét. Az ősbemutató óta telt házzal játszott előadás örökzöld slágereivel (mint például a *My Favorite Things*, *Do-Re-Mi*, *Edelweiss* vagy a címadó dal, *A muzsika hangja*) és gyerekszereplőivel varázsolja el a nézőket estéről estére. A zenés színházi műfaj legfontosabb két komponense méltán a zenekar és a színészek. A kettejük közötti koncentráció, összhang. A zenének és a színésznek kölcsönösen alkalmazkodnia kell egymáshoz, a játék és az ének összefonódik, ettől kezdve csak a bravúros megoldások, a látvány és az atmoszféra csigázzák tovább a figyelmünket.

Az előadás díszlete (Gólicza Előd) hatalmas lépcsősorokból áll, tetején jobb és bal oldalon helyezkedik el a zenekar. A fokozatosan balról és jobbról süllyedő lépcsősorok egy háromszög alakú pódiumot zárnak középre. Ez a tér szolgál egy ízben a kolostor, a közeli mezők és erdők, a von Trapp kastély, majd a salzburgi népzenei fesztivál színpadaként. Emellett a háttérfal válik meghatározóvá az összkép érdekében. A háttérben egy mozgó falat látunk, amely szemiotikai jelekkel mutatja, hol is vagyunk éppen: ablakke-

reték, oszlopsorok, kerítésre hajazó lécek. A kolostort például egy imádkozó apáca sziluettje ábrázolja. A szimbólumok rendszere egyszerű, konkrét. A különböző színek, amelyek tónusukban megegyeznek, jelenettől függően változnak (kék, lila, piros, narancs, bézs). A színek szimboliztikája a hangulat vagy a jelenet töltetét kontúrözik ki egészen banális módon. Von Trapp báró megjelenéséhez (bézs kosztümével), a villában uralkodó katonás rend és a „természetesség” jegyében letisztult fények és bézs háttér társul. Rolf és Liesl románcát a lila háttér, a báli jelenetet egy andalító narancsszín ékesíti. A jelmezek és a frizurák visszarepítenek az 1930-as évek Ausztriájába: galléros vászonruha, kötény, rövid, hosszú, ráncolt ruhaujj, fehér harisnya, lederhorse-ra (osztrák férfi népviselet darabja) emlékeztető háromnegyedes nadrág, kocka, virágminta, díszes gomb és csupa hajfonat. A cselekmény szempontjából Maria lesz az, aki a családhoz kerülés után felpeszdtíti nemcsak csengő hangjával, kitartó lelkesedésével a villa életét, de a gyerekek ruhatárába is színt és pezsgést varázsol.

A cselekmény röviden: Maria újonc a nonnbergi kolostorban. Az apácák tudják, hogy hatalmas szíve van, állhatatos és egy angyal, viszont vadóc, zenéért és énekért kiáltozó szívének sem tud parancsolni. Így elküldik őt az özvegy von Trapp báróhoz pesztonkának, hogy gondoskodjon annak hét gyermekéről. Katonás fegyelem uralkodik a házban. Maria érkezésétől nemcsak a zene költözik vissza a házba, hanem a bizalom, a szeretet és az élet is. A családi kórus fellép Salzburgban egy népzenei versenyen. Von Trappnak be kellene lépnie a német haditengerészethez. Ezt megtagadja, és éjjel, ködben elmenekül az egész családjával Svájcba. Onnan pedig kivándorolnak Amerikába.

Az előadás legfőbb ismérve számomra a magán hordozott letisztultsága, és a „mindenféle cicoma nélkülsége”. Valahogy jobban át-, illetve meghatott az a fajta tisztasága és az odaadó munka, amit nemcsak a színészi játék (úgy a gyerekek, mint a profi színészek részéről), hanem a zenekar akkurátus munkája és a játékos megoldások kínáltak. A gyerekek jelenléte (bármely műfajról legyen szó) a maguk őszinte valójukban, pontosabban, ahogy a színházi berkekben mondják, a jelenlétükben váltanak ki más érzékelést. A felnőtteket követő munkával dolgoznak és teljesítik gyönyörűen a rájuk mért feladatokat, mégis minden mozdulat, hang, lépés valahogy olyan gyöngéddé, esetlenné válik (még ha pontosított utasítás is.) A színészek szintén képesek felvenni ezt a gyermeki könnyedséget.

Maria (Tóth Jess) karakterének bája a merészségében, céltudatosságában és az olykor előtörő bizonytalanságában rejlik. Valamint rendkívül találé-

kony, éles fúrfangjában, ami segítségére válik megpuhítani és fellazítani a szíveket. Trapp báró (Veress Berci) a rá telepedő magányával inkább melankolikus karakter, a szigor voltaképp csak eszköz vagy valamiféle álca, ami segít teljesíteni az apai teendőket. A karakter önmaga számára is meglepetést okoz elérékenyülésénél, ami megható és elgondolkoztató perceknek okoz nekünk, nézőknek is. Max Detweiler (Kosztánci Zsolt) karaktere (a Trapp együttes menedzsere) ikonikusan komikus figura, aki bár folyamatosan „titokzatos telefonhívásokat fogad Berlinből”, az ördögi álszent helyett a megmentő szerepét tölti be. Elsa Schraeder (Zsigmond Éva-Beáta) – mindig kékből látjuk – az előkelőség, a felszín és a pompa fő mozgatórugója. Hízogó, eszes nő, előbbiek pedig a mérce, amit nem enged aláásni. A kolostor nővérei (Dálnoky Csilla, Márdirosz Ágnes, Fekete Bernadett) és az apátnő (Szabó Enikő) valóban szentlelkek. Mindegyikük karaktere másképp szerethető és bohó.

A bohóság és a szívszorogató ellentéte kisebb-nagyobb tételekben változik az előadásban belül. Előbb Mariának kell „megküzdenie” a szürke komorsággal és a zárkózott gyerekekkel. Aztán Trapp báró szíve lágyl meg, Maria visszamegy a kolostorba, úgy tűnik, oda minden remény. Házasságkötésük után pedig a sürgős behívó, a diktátor hatalomra jutása és a szétszakadás veszélye fenyegeti a családot. A katarzis pillanatában (feszültségtől dagadó eredményhirdetés pillanatában) a család egy hang nélkül eltűnik. És mi boldogok vagyunk, mert tudjuk, hogy sikerült nekik.

A muzsika hangja kifizetődő, kemény munkafolyamatnak számít szerintem. Ez az előadás útkeresés önmagunkhoz. Mi az, ami boldoggá tesz? És mit teszünk meg azért, hogy mi magunk is boldoggá tegyünk másokat tehetségünkkel, adottságainkkal, lehetőségeinkkel. Hogyan tudunk, és hogyan lehet közösen építeni. Hallgatnunk kell a belső hangra, a szív dallamára. Szeretni, dolgozni és remélni kell sokat, sokat, sokat. Mert ez az a zene, ami megment.

Richard Rodgers, Oscar Hammerstein II, Howard Lindsay & Russel Crouse: *A muzsika hangja*. Szereplők: Tóth Jess, Veress Albert, Adorján Julianna/Corbui Nóra, Ferencz Ádám, András Anna/Tódor-Iszlai Panka, Birta Dávid/Tőke Bálint, Dávid Janka/Dávid Anna, Erőss Ágnes/Lajos Boglárka, Balló Paula/Jaszenovics Boglárka, Szabó Enikő, Kosztánci Zsolt, Zsigmond Éva-Beáta, Bartalis Gabriella, Nagy Gellért, Dálnoky Csilla, Márdirosz Ágnes, Fekete Bernadetta, Lőrincz András Ernő, Bilibók

Attila, Borsos Tamás, Fazakas Nóra, Veress Vanda, Tatár Zsuzsa, László Réka, Puskás László. Billentyűs hangszerek: Bene Zoltán, Rádúj Gábor, Bálint Botond. Berze Albert, Boldizsár Szabolcs. Perkúciós hangszerek: Hompoth Arthur Norbert, Kiss Lehel, Szógyör Árpád, Veress Csaba. Rendező: Szenteczki Zita. Fordító: Bátki Mihály. A verseket fordította: Fábri Péter. Zenei vezető: Bene Zoltán. Dramaturg: Kész Orsolya. Koreográfus: Korom Sára. Díslettervező: Golicza Előd. Jelmeztervező: György Eszter. Korrepetitor: Rádúj Gábor. Világítástervező: Costi Baciú. Világosító: Hátszegi Ákos, Duka Árpád. Hangosító: Szép Szabolcs, Tordai István. Rendezőasztisztens: Borsos Tamás, Ráduly Beáta. Plakátterv: Hatházi Rebeka. Ügyelő: Kraft Noémi. Kellékes: Bakó Kata.